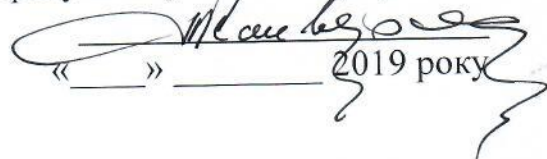

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Філософський факультет

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан філософського
факультету А.Є. Конверський

«___» _____ 2019 року

ПРОГРАМА
КОМПЛЕКСНОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
для здобувачів освітньо-наукового рівня
доктор філософії

галузь знань **28** Публічне управління та адміністрування
спеціальність **281** Публічне управління та адміністрування
освітній рівень **третій (освітньо-науковий)**
освітня програма **Публічне управління та адміністрування**

Затверджено
вченою радою
філософського факультету
« 25 » листопада 2019 року
Протокол № 4

Київ-2019

Укладачі: Неліпа Д.В., доктор політичних наук, професор (теми:); Шульга М.А., доктор політичних наук, професор (теми:); Зубчик О.А., доктор наук з державного управління, доцент (вступ, упорядник).

Програма складена відповідно Освітньо-наукової програми з спеціальності «281 «Публічне управління та адміністрування», містить перелік тем та контрольних питань, а також список рекомендованої літератури для підготовки до складання комплексного підсумкового іспиту.

Атестація здобувачів наукового ступеню доктора філософії здійснюється на підставі оцінювання рівня професійних знань, умінь та навичок випускників, передбачених освітньо-кваліфікаційними характеристиками фахівців з цієї спеціальності.

Комплексний підсумковий іспит із спеціальності «281 «Публічне управління та адміністрування» складається з 2-х обов'язкових модулів та варіативних модулів (відповідно до напрямку підготовки за кафедрами), що дозволяє перевірити отримані знання, сформованість відповідних умінь та навичок. На іспит виносяться такі обов'язкові модулі:

- 1) Системний аналіз у публічному управлінні та адмініструванні;
- 2) Геополітичні виклики сучасності.

Метою комплексного іспиту є систематизація, перевірка та оцінка знань про публічне управління та адміністрування. Особливістю іспиту є винесення на нього наукової проблематики публічного управління та адміністрування як діяльності, яка пов'язана з вирішенням стратегічних завдань державних органів, підприємств, установ, організацій з урахуванням комплексу зовнішніх і внутрішніх факторів впливу і тенденцій розвитку в конкурентному середовищі, а також в певній галузі суспільного виробництва і держави загалом.

Модуль 1. Системний аналіз у публічному управлінні та адмініструванні

Тема 1. Системний аналіз: виникнення та визначення

Суть системного аналізу. Витоки системного аналізу. Два етапи розвитку системного аналізу. Загальна теорія систем, кібернетика, синергетика. Розробка системного аналізу як аналітичного інструменту. Корпорація RAND (США) та системний аналіз. Системний аналіз в Радянському Союзі.

Основні поняття: «система», «аналіз», «політичні системи», «моделювання». Принципи системного аналізу, інструменти та процедури системного аналізу. Методи та інструменти системного аналізу: визначення проблеми, постановка цілей, збір даних, математичне та імітаційне моделювання.

Тема 2. Системний аналіз в державному управлінні: основні теорії та підходи

Людвіг фон Берталанфі про відкриті системи та принцип рівноправності. Норберт Вінер про важливість зворотного зв'язку. Кеннет Боулінг про складність соціальних організацій. Бір Стаффорд про наслідки кібернетики в практиці управління. Роберт Свент про сервомеханізм організації (OSM). Даніель Кац та Роберт Кан щодо питань соціальної психології в організації. Джеймс Томпсон про організаційну поведінку.

Соціотехнічна теорія (Інститут людських відносин у Тавістоку). Вплив технології та структури роботи на поведінку людини в організаціях. Структурна теорія надзвичайних ситуацій: екологічна невизначеність, технологія, розмір, стратегія, ресурсна залежність, підзвітність громадськості. Том Бернс про механістичні та органічні системи управління. Джоан Вудвард на вплив технології на структуру.

Тема 3. Системний аналіз управління державними інституціями

Організація державних установ із застосуванням системного підходу: основні принципи. Реалізація принципів доброго врядування (good governance) Добре врядування як мета та процес. Співвідношення структури та цілей державних установ. Проблема бюрократії.

Управління проектами в державних установах. Управління за цілями (результати): від Пітера Друкера до сучасних практик. Блукаюче управління.

Системний підхід у моніторингу та оцінці. Адміністративна та політична звітність. Бюджетування виконання програми.

Проблема стійкості державних установ. Управління ризиками в державному управлінні. Теорії та практика розбудови потенціалу.

Тема 4. Системний аналіз в політиці

Моделі прийняття рішень у державній політиці: раціональна модель, модель «політичної гри», дискурсна модель, модель «сміттєвого бака», інституційна модель.

Діагностика проблемної ситуації в політиці. Постановка цілей в аналізі державної політики. Акторський та інституційний аналіз.

Системні моделі для аналізу політики. Життєвий цикл системної моделі для аналізу політики: планування, проектування, впровадження, калібрування та затвердження, використання, документація. Акторське моделювання в управлінні процесами та розробці політики.

Створення сценарію в державному управлінні та розробці політики.

Модуль 2. Геополітичні виклики сучасності

Тема 1. Геополітика і геоeкономіка: співвідношення понять.

Геоeкономіка як інструмент геополітики. Класична геополітика про геоeкономічну складову Великих Просторів. Едвард Люттвак про геоeкономіку як «трансформацію конфлікту в граматику торгівлі». К. Жан та П. Савона про «панування економічного простору». Російська версія геоeкономіки. Гексагональна модель світового порядку. Геоeкономіка та проблема національної безпеки.

Тема 2. Геополітичні аспекти сучасних глобалізаційних процесів

Поняття глобалістики. Концепції та напрями глобалістики. Теоретичні передумови виникнення глобалістики. Глобалістика та світосистемний підхід. Основні поняття глобалістики. Глобалізація: аспекти та проблеми. Глобальні проблеми та їх особливості у постмодерному світі. Концепція глобальних проблем Римського клубу. Глобальні проблеми та концепція «довгострокового розвитку». Глобалізація і «помста геополітики» (Л. Бассетс, Р. Каплан).

Тема 3. Новий світовий порядок: поняття та основні моделі

Визначення та складові світового порядку. Світовий уряд та неможливість його створення у постбіполярному світі. Реймон Арон про світову федерацію та світову імперію. Концепція мондіалізму та її варіанти. Концепція нового світового порядку Римського клубу.

Геополітична модель нового світового порядку З. Бжезінського. Концепція нового світового порядку Г. Кіссінджера. Цивілізаційна модель

нового світового порядку. Поняття «уніполю» та «розколотої цивілізації». Неоєвразійство і проблема нового світового порядку.

Тема 4. Європеїзація та євроінтеграція: геополітичні виміри

Європеїзація: визначення і маркерні риси. Європеїзація у контексті ЄС та європеїзація у контексті периферії ЄС. Механізми європеїзації. Європеїзація як інструмент вирішення сецесійних конфліктів. Європа та її Інші.

Визначення, принципи та аспекти європейської інтеграції. Вузьке і широке розуміння європейської інтеграції. Дві тенденції сучасних євроінтеграційних процесів. Основна дилема розширення європейської інтеграції та рамкові формули її подолання. Проблема європейської ідентичності. Концепція «Великої Європи».

Тема 5. Геополітичне кредо України у контексті геополітичних викликів постбіполярного світу

Геополітичні аспекти становлення незалежної України. Юридичне оформлення геостратегії української незалежної держави. Головні геополітичні детермінанти української геостратегії. Геополітичний сенс Кримської проблеми.

Україна в американських геополітичних концепціях. З. Бжезінський про українську державу як геополітичну вісь. С. Хантінгтон про цивілізаційну роздвоєність України. Г. Кіссінджер про місце та роль України в новій системі глобального балансу сил. Україна і проект «Великої Європи».

Перелік контрольних питань до іспиту

1. Охарактеризуйте основні особливості двох етапів розвитку системного аналізу.
2. Визначте та представте зміст загальної теорії систем як основи системного аналізу.
3. Оцініть вплив синергетики на розвиток системного аналізу.
4. Проаналізуйте роль корпорації RAND в еволюції системного аналізу як аналітичного інструменту.
5. Виберіть визначення системного аналізу, яке ви вважаєте найбільш підходящим, та обґрунтуйте своє рішення.
6. Перерахуйте основні причини використання системного аналізу в соціальних науках та коротко опишіть кожну з них
7. Охарактеризуйте основні особливості відкритих систем Людвіга фон Берталанфі; Норберт Вінер.
8. Визначте кібернетику та обговоріть її актуальність для системного аналізу в державному управлінні.
9. Визначте та представте зміст організаційної поведінки стосовно державних установ.
10. Оцініть вплив технології на державні установи в контексті системного підходу.
11. Обговоріть поняття «належне управління» та його практичні наслідки для державних установ.
12. Охарактеризуйте зміст теорії бюрократії та проаналізуйте її актуальність для сучасних державних установ.
13. Порівняйте та порівняйте «управління за цілями» та «управління шляхом блукання» в контексті державного управління.
14. Визначте та опишіть основні проблеми нарощування потенціалу в державних установах.
15. Представити основні риси раціональної моделі прийняття рішень та обговорити її актуальність для сучасних державних установ.
16. Порівняйте та порівняйте модель «політичної гри» та дискурсну модель прийняття рішень у державному управлінні.
17. Визначити та подати основні проблеми системного моделювання в державному управлінні.
18. Охарактеризуйте життєвий цикл системної моделі для аналізу політики.
19. Постмодерні засади сучасної геополітики.
20. Теоретичні аспекти сучасних глобалізаційних процесів. Глобалістика та концепція «сталого розвитку».
21. Концепція глобальних проблем Римського клубу.
22. Глобалізація і «помста геополітики» (Л. Бассетс, Р. Каплан).
23. Геополітика та геоеконіка. Геоеконіка та проблема національної безпеки.
24. Сучасний світовий порядок: проблеми та підходи.
25. Геополітична модель світового порядку З. Бжезінського.

26. Концепція світового порядку Г. Кіссінджера.
27. Цивілізаційні аспекти сучасного світового порядку.
28. «Розколота цивілізація» та поняття «уніполю».
29. Гексагональна модель світового порядку.
30. Концепція світового порядку Френсіса Фукуяма.
31. Україна в сучасних американських геополітичних концепціях.
32. Сучасна цивілізаційна геополітика: проблеми та перспективи розвитку.
33. Ю. Габермас про феномен «розколотого Заходу» та його геополітичні аспекти.
34. Євроінтеграція та європеїзація: геополітичні аспекти.
35. Концепція «Великої Європи»: історія та сучасність.

Рекомендована література

До Модуля 1. Системний аналіз у публічному управлінні та адмініструванні

1. Anderson J. E. Public Policymaking: An Introduction / James E. Anderson. – Boston, USA: Wadsworth Publishing, 2010. – 352 p.
2. Axelrod R. On-Line Guide for Newcomers to Agent-Based Modeling in the Social Sciences [Electronic resource] / Robert Axelrod, Leigh Tesfatsion. – Electronic Data. – Mode of access: <http://www2.econ.iastate.edu/tesfatsi/abmread.htm#Purpos> (viewed on August 31, 2016). – Title from the screen.
3. Bardach E. Practical Guide for Policy Analysis: The Eightfold Path to More Effective Problem Solving / Eugene Bardach, Eric Patashnik. – Thousand Oaks, CQ Press, 2015. – 224 p.
4. Beer S. Cybernetics and Management / Stafford Beer. – New York: Wiley, 1959 – 214 p.
5. Bertalanffy L. General Systems Theory: Foundations, Development, Applications / Ludwig von Bertalanffy. – New York: Penguin University Books, 1969. – 296 p.
6. Black G. Systems Analysis in Government Operations / Guy Black // Management Science. – 1967. – Vol. 14. – P. B41-B58.
7. Boulding, K. General Systems Theory – the Skeleton of Science / Kenneth Boulding // Management Science. – № 2. – 1956. – P.197-208.
8. Burns T. The Management of Innovation / Tom Burns and G. M. Stalker. – New York: Oxford University Press, 1994. – 308 p.
9. Bushev M. Synergetics: Chaos, Order, Self-Organization / Michael Bushev. – Singapore: World Scientific Pub Co Inc., 1994. – 252 p.
10. Churchman C. W. The Systems Approach / C. West Churchman. – New York: Dell Pub Co, 1968. – 254 p.
11. D’Anieri P. Understanding Ukrainian Politics: Power, Politics, and Institutional Design / Paul D’Anieiri. – New York: Routledge, 2006. – 312 p.

12. Denhardt R. Public Administration: An Action Orientation / Robert B. Denhardt, Janet V. Denhardt, Tara A. Blanc. – Boston: Cengage Learning, 2013. – 464 p.
13. Deutsch K. W. The Nerves of Government: Models of Political Communication and Control / Karl Wolfgang Deutsch. – New York: Free Press of Glencoe, 1967. – 316 p.
14. Digby J. Operations Research and Systems Analysis at RAND, 1948-1967 / James Digby. – Santa Monica: The RAND Corporation, 1989. – 5 p.
15. Drucker P. The Practice of Management / Peter Drucker. – New York: HarperBusiness, 2006. – 416 p.
16. Easton D. The Political System Besieged by the State / David Easton // Political Theory. – 1981. – Vol. 24, No 4. – P. 303-325.
17. Fitzgerald J. A. System Analysis: Applications to the Non-Western Political Process / John A. Fitzgerald. – Washington: Center for Research in Social System, 2001. – 112 p.
18. Handbook on Promoting Good Governance in EC Development and Co-Operation [Electronic Resource] // European Commission. – Electronic data. – Mode of Access: https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/handbook-promoting-good-governance-ec-2004_en.pdf (viewed on August 31, 2016). – Title from the Screen.
19. History and Mission [Electronic resource] // RAND. – Electronic Data. – Mode of access: <http://www.rand.org/about/history.html> (viewed on August 31, 2016). – Title from the screen.
20. Katz D. The Social Psychology of Organizations / Daniel Katz, Robert L. Kahn. – New York: Wiley, 1978. – 848 p.
21. Kerzner H. Project Management: A Systems Approach to Planning, Scheduling, and Controlling / Harold. Kerzner. – New York: Wiley, 2013. – 1296 p.
22. Laszlo E. The Contribution of the Systems Sciences to the Humanities / Ervin Laszlo, Alexander Laszlo // Systems Research and Behavioral Science. – 1997. – Volume 14, Issue 1. – P. 5-20.
23. Lindblom Ch. The Policy-Making Process / Charles Lindblom. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall, 1992. – 176 p.
24. Müller R. Teaching Politics: Political System Theory [Electronic resource] / Ragnar Müller, Wolfgang Schumann. – Electronic Data. – Mode of access mode: http://www.dadalos.org/politik_int/politik/systemtheorie.htm (viewed on August 31, 2016). – Title from the screen.
25. Munger M. Analyzing Policy: Choices, Conflicts, and Practices / Michael Munger. – New York: W.W. Norton & Co, 2000. – 448 p.
26. Organizational Choice: Capabilities of Groups at the Coal Face under Changing Technologies / edited by E. Trist, G. Higgin, H. Murray, A. Pollock. – New York: Humanities Press, 1963. – 332 p.
27. Ostrom E. Understanding Institutional Diversity / Elinor Ostrom. – Princeton: Princeton University press, 2005. – 376 p.

28. Peled A. The Politics of Outsourcing: Bureaucrats, Vendors, and Public Information Technology (IT) Projects / Alon Peled // Information Infrastructure & Policy. – 2000. – Vol. 6 Issue 4. – P. 209-226.
29. Penn A. W. Toward a New Generation of Systems Models in Political Science / A. Wayne Penn // Polity. – 1972. – Vol. 4, No. 3. – P. 272-300.
30. Peters B. G. Governance: A Garbage Can Perspective / B. Guy Peters ; [Political Science Series 84]. – Vienna: Institute for Advanced Studies, 2002. – 24 p.
31. Peters T. A Passion for Excellence: The Leadership Difference / T. Peters and N. Austin. – New York: Random House, 1985. – 437 p.
32. Public Policy Analysis: New Developments / edited by Wil A. H. Thissen, Warren E. Walker. – New York: Springer US, 2013. – 286 p.
33. Public Policy and Statistics: Case Studies from RAND / edited by Sally C. Morton, John E. Rolph, E. Bradley. – New York: Springer; 2000. – 244 p.
34. Reforming Public Institutions and Strengthening Governance [Electronic resource] // World Bank. – Electronic Data. – Mode of access: <http://documents.worldbank.org/curated/en/213241468762574791/pdf/multi0page.pdf> (viewed on August 31, 2016). – Title from the screen.
35. Scenario Building [Electronic resource] // JRC. European Commission. – Electronic Data. – Mode of access: http://forlearn.jrc.ec.europa.eu/guide/2_scoping/meth_scenario.htm (viewed on August 31, 2016). – Title from the screen.
36. Schlesinger J. R. Systems Analysis and the Political Process [Electronic Resource] / James R. Schlesinger // RAND. – Electronic Data. – Mode of access: <http://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/papers/2008/P3464.pdf> (viewed on August 31, 2016). – Title from the screen.
37. Shafritz J. M. Classics of Public Administration / Jay M. Shafritz, Albert C. Hyde. – Boston: Cengage Learning, 2016. – 627 p.
38. Simon H. Administrative Behavior: a Study of Decision-Making Processes in Administrative Organization / Herbert Simon. – New York: The Free Press, 1997. – 384 p.
39. Skyttner L. General Systems Theory: Problems, Perspectives, Practice / Lars Skyttner. – Singapore: World Scientific Pub Co Inc., 2006. – 536 p.
40. Stone D. Policy Paradox: The Art of Political Decision Making / Deborah Stone. - W. W. Norton & Company, 2011. – 416 p.
41. Swinth R. Organizational Systems for Management: Designing, Planning, and Implementation / Robert L Swinth. – Columbus: Grid, 1974. – 179 p.
42. Theory and Methods in Political Science / edited by S. U. Larsen. – New York: Columbia University Press, 2005. – 650 p.
43. Thompson J. Organizations in Action / James D. Thompson. – New York: McGraw-Hill Book Co., 1967. – 192 p.
44. Tompkins J. Organizational Theory and Public Management / Jonathan R. Tompkins. – Belmont: Cengage Learning, 2005. – 432 p.
45. Weber M. Economy and Society (2 Volume Set) / Max Weber ; [edited by G. Roth, C. Wittich]. – Berkeley: University of California Press, 2013. – 1712 p.

46. Wiener N. Cybernetics or Control and Communication in the Animal and the Machine / Norbert Wiener. – Cambridge, MIT Press, 1961. – 212 p.
Woodward J. Industrial Organization: Theory and Practice / Joan Woodward. – New York: Oxford University Press, 1965. – 281 p

До Модуля 2. Геополітичні виклики сучасності

1. Арон Р. Мир і війна між націям. К., 2000.
2. Бек У. Власть и её оппоненты в эпоху глобализма. Новая всемирно-политическая экономия. М., 2007.
3. Бжезінський З. Велика шахівниця. – Львів – Івано-Франківськ, 2000.
4. Бжезинский З. Ещё один шанс. Три президента и кризис американской сверхдержавы. М., 2007.
5. Бжезинский З. Выбор. Глобальное господство или глобальное лидерство. Пер. с англ. М.: Междунар. отношения, 2004.
6. Глобальні модерності. Пер. з англ. Т. Цимбала. К., 2008.
7. Доклад Римского клуба «Come On! Капитализм, краткосрочная выгода, население и разрушение планеты» (2017). - <http://sg-sofia.com.ua/comeon-romeclub-2018>
8. Європа та її болісні минувшини / Авт.-упоряд. Ж. Мінк і Л. Неймайер у співпраці з П. Боннармом; пер. з фр.Є. Марічева. К.: Ніка-Центр, 2009.
9. Європейська інтеграція. Уклад.: М. Яхтенфукс, Б. Колер-Кох; Пер. з нім. М. Яковлева. – К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія», 2007.
10. Европеизация и разрешение конфликтов: конкретные исследования европейской периферии. М., 2005.
11. Жан К., Савона П. Геоэкономика. Господство экономического пространства. М., 1997.
12. Каплан Р. Месть географии. Что могут рассказать географические карты о грядущих конфликтах и битве против неизбежного [Электронный ресурс] / Р. Каплан. М.: КоЛибри, Азбука-Аттикус, 2015. - 411 с. Режим доступа: <http://www.rulit.me/books/mest-geografii-chno-mogut-rasskazat-geograficheskie-karty-o-gryadushchih-konfliktah-i-bitve-protiv-n-read-405413-1.html>
13. Кейган Р. О рае и силе: Америка и Европа в новом мировом порядке / А. Смирнов (пер. с англ.). М.: Дом интеллектуальной книги РОССПЭН, 2004.
14. Киссинджер Г. Дипломатия. Львов, 1997.
15. Киссинджер Г. Мировой порядок. АСТ, 2015 / <http://www.rulit.me/books/mirovoj-poryadok-read-399945-1.html>
16. Макрон Э. Выступление на совещании французских послов 27 августа 2019 года. URL: http://sg-sofia.com.ua/makron-mi-svidetili-konza-zapadnoj-gigemonii?fbclid=IwAR33O_CkBoU18zXgjJ2aHw2mzH2u9lnk4k1N99YproIqnpd7FC6hijhB8Fc
17. Тодд Е. Після імперії. Есе про загивання американської системи; перекл. з фр. Зої Борисюк. Львів: Кальварія, 2006.

18. Уильям Ф. Энгдаль Столетие войны. Англо-американская нефтяная политики и Новый мировой порядок Режим доступа: <http://booksonline.com.ua/view.php?book=56249>
19. Фукуяма Ф. Конец истории и последний человек. Перевод на русский язык: М. Б. Левин. Москва, 2004. Электронная публикация: Центр гуманитарных технологий. 1.10.2013. - <https://gtmarket.ru/laboratory/basis/6341>
20. Фукуяма, Ф. Сильное государство: Управление и мировой порядок в XXI веке: [пер. с англ.]. М.: АСТ: АСТ МОСКВА: ХРАНИТЕЛЬ, 2006. 220 с.
21. Хабермас Ю. Расколотый Запад. Пер. с нем. М.: Издательство «Весь Мир», 2008. 192 с.
22. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций. АСТ, 2014. - <http://loveread.ec/contents.php?id=44377>
23. Хардт М., Негри А. Множество: война и демократия в эпоху империализма.: пер. с англ.; В.Л. Иноземцев (ред. пер. и вступ. ст.); Центр исследований постиндустриального общества; журнал “Свободная мысль-XXI». М.: Культурная революция, 2006.
24. Шульга М.А. Політичні аспекти євроінтеграції: навчальний посібник. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2011.
25. Шульга М.А. Російський дискурс геополітики: Монографія. К.: Вид. ПАРАПАН, 2006.
26. Этциони А. От империи к сообществу: новый поход к международным отношениям. М., 2004.